

Geachte leden van de Raad,

Mij is gevraagd om als informateur de tot nog toe moeizaam verlopen formatie op Vlieland weer op gang te krijgen. De onderliggende opdracht luidde:

- *Op basis van de 'optelsom' van de uitkomsten van de vier gesprekken verzoeken wij de informateur een openbaar eindadvies uit te brengen aan de gemeenteraad van Vlieland over welke combinatie van partijen naar zijn oordeel de meeste kans van slagen heeft op het schrijven van een breed gedragen coalitieakkoord.*
- *In de gesprekken met de vier partijen dient de informateur in ieder geval de hierna volgende onderwerpen aan de orde te stellen:*
 1. *Duiding van de onderlinge verhoudingen. In de aanloop naar en tijdens de gemeenteraadsvergadering op 25 april jl. zijn de onderlinge verhoudingen tussen de vier fracties verstoord geraakt. Het is belangrijk dat die verhoudingen genormaliseerd worden, zodat zakelijk en constructief met elkaar wordt omgaan, zodat we besluiten kunnen nemen op basis van dialoog en niet enkel op basis van enkelvoudige meerderheden.*
 2. *Concreet de vraag welke partijen het formatieproces in moeten gaan.*
 3. *Mogelijke breekpunten; wat is onbespreekbaar*
 4. *Belangrijke thema's voor de komende vier jaar*
 5. *Wie is de beoogd kandidaat wethouder namens de partij*

Hieronder schets ik de uitwerking van mijn informatie opdracht. Allereerst duidt ik de onderlinge verhoudingen (op basis van vier gesprekken). Vervolgens geef ik in gecondenseerde vorm de opstelling van de vier Vlielandse partijen aan ten aanzien van de collegevorming. Dat werk ik uit in een aantal mogelijke varianten voor de collegevorming, waarbij ik uiteindelijk kom tot een advies aan uw raad.

1. Duiding onderlinge verhoudingen

In de gesprekken toonde iedereen goede wil en zou men het liefst in gezamenlijkheid tot een breed gedragen coalitie akkoord dan wel raadsprogramma willen komen. Wel zegt men erbij dat met name in de afgelopen weken er een aantal voorvallen zijn geweest die tot een breuk in het wederzijds begrip hebben geleid. Er is onbegrip en irritatie over en weer over de wijze waarop de ander politiek bedrijft. Mijn indruk is dat grote onderlinge inhoudelijke verschillen nagenoeg afwezig zijn waardoor het persoonlijke al gauw politiek wordt. Dat kan zich ontwikkelen tot een neerwaartse spiraal welke steeds lastiger wordt te doorbreken. Hier kan nu nog bij het begin van deze bestuursperiode iets aan worden gedaan.

Mijn advies is dit zo snel mogelijk met elkaar bespreekbaar te maken en te bekijken op welke wijze uw raad tot meer onderling wederzijds begrip zou kunnen komen. U zult hierop en in elkaar moeten investeren, niet alleen om de gemeente bestuurbaar te houden, maar ook om zelf meer plezier en voldoening uit uw raadswerk te kunnen halen.

Naar ik heb vernomen heeft een aantal jonge raadsleden van verschillende partijen hierover ook ideeën. Ik zou uw raad dan ook willen adviseren deze nieuwe raadsleden in de lead te brengen als het gaat om het creëren van meer wederzijds begrip in de raad. Zij kijken immers met een frisse blik naar het politieke bedrijf op Vlieland. Benut deze positieve krachten in uw eigen geledingen!

2. Hoe verder?

Ik heb met alle vier de partijen gesproken. Er is geen verslag van deze gesprekken gemaakt. Wel is er van alle vier een nadere duiding van de situatie ontvangen. Deze is als volgt.

Namens Groen Wit: mevr. H.E.H. de Lang-Rodenhuis en dhr. G. Pelgrim

Bescheiden opstelling maar wel constructief. Ze wensen de mogelijk andere coalitie succes. Mogelijkheid voor een raadsbreed programma en anders terug naar minderheidscoalitie. Groen Wit acht het op dit moment niet opportuun om een kandidaat wethouder naar voren te schuiven.

Namens NLV: dhr. P.D. Visser en mevr. K. Moust

NLV constateert dat alleen doorstart met Lijst Fier mogelijk is als Lijst Fier het vertrouwen geeft dat op basis van gelijkheid in woorden en daden de komende vier jaar kan worden samengewerkt. Daarvoor is een zwaar proces nodig. Zo niet: dan met GW en ABV in gesprek om in een meerderheidscollege te werken. De heer Visser is kandidaat wethouder.

Namens Lijst Fier: Dhr. H. Veerdig en mevr. I.M.D. Pieterse

Deur is door NLV dicht gedaan, praten blijft mogelijk. Nu koers op ABV. Laatste mogelijkheid is raadsakkoord (onder procesbegeleider) met wethouder keuze via vacature. Als dit niet lukt, dan geeft Lijst Fier het initiatief terug. Vierde constructie is Lijst Fier met huidige wethouder Groenwit in minderheidscoalitie. Huidige minderheidscoalitie met gedoogsteun mogelijk. Fier kan ook positief kritisch in de oppositie. De heer Lanting is kandidaat wethouder.

Namens ABV: Dhr. R.J. Bloem en dhr. J.A. Stuivenga

Standpunt ABV: bereid om gesprekken aan te gaan met Lijst Fier. Er moet eerst duidelijkheid zijn over voortgang Lijst Fier-NLV. Zorg voor bestuurscultuur, ABV wil samen met Lijst Fier en andere partijen werken aan verbetering in onderlinge verhoudingen. ABV heeft een kandidaat wethouder.

Beoordeling

Met betrekking tot welke partijen met elkaar zouden kunnen gaan spreken om tot de vorming van een werkbare meerderheid in de gemeenteraad onderken ik de volgende opties:

1. Doorstart gesprekken LF en NLV
2. Besprekingen LF met (een) andere partij(en)
3. Besprekingen NLV met (een) andere partij(en)
4. Minderheidscoalitie met gedoogsteun
5. Minderheidscoalitie met een raadsprogramma
6. Raadsprogramma met wethouders van buiten de raad

Op basis van de gesprekken kom ik tot de volgende beoordeling van deze opties, waarbij ik de overige punten van mijn opdracht daarbij tracht te verwerken.

Ad 1.

De deur zit in principe dicht tussen LF en NLV. Beide partijen leggen de oorzaak hiervan bij de ander. Beide partijen geven overigens wel aan open te staan voor een gesprek om te komen tot het normaliseren van de verhoudingen om misschien van daaruit alsnog te werken aan een vruchtbare coalitie. Mijn indruk is dat beide partijen dit vooral doen om niet het verwijt te kunnen krijgen dat zij degene waren die de deur voor de ander dichtgegooid heeft. Een doorstart is niet compleet onmogelijk, maar een ferme wederzijdse wil om dit te doen is door mij echter niet waargenomen.

Ad 2.

Door Lijst Fier is aangegeven, dat indien de eerste variant niet mogelijk is, dat men in dat geval zou willen opteren voor het aangaan van gesprekken met het ABV. Door het ABV is eveneens aangegeven hiervoor open te staan. ABV wil dan wel dat in openbaarheid wordt uitgesproken dat LF en NLV er met zijn tweeën niet uitkomen. Grote inhoudelijke verschillen worden door LF en ABV niet op voorhand geconstateerd. Wel zal gesproken moeten worden over hoe om te gaan met duurzaamheid en het herstel van de balans tussen rust en herkenbaarheid van Vlieland enerzijds en de toeristische ontwikkelingen anderzijds. Ook de wijze waarop men zich uit, in de raad en op social media is een punt van aandacht.

Ook zal gesproken moeten worden over de deeltijdfactor van de beide wethouders. Dit is voor het ABV een besprekspunt, geen breekpunt. De fractie van het ABV heeft hun kandidaat wethouder aan mij niet kenbaar willen maken. Aangegeven is wel dat de beide zittende raadsleden geen wethouderskandidaat zijn namens het ABV.

Beide fracties willen werk maken van een nieuwe bestuurscultuur met meer ruimte voor communicatie met de inwoners van Vlieland en willen ook de verhoudingen in de raad verbeteren.

Ad 3.

Door NLV is aangegeven dat indien de eerste variant niet mogelijk is men in dat geval zou willen opteren voor het aangaan van gesprekken met ABV en GroenWit. Gelet op de constructieve opstelling van GroenWit is mijn conclusie dat GroenWit hiervoor in beginsel open staat. Voor het ABV ligt deze variant niet voor de hand, zij willen eerst gesprekken met Lijst Fier.

Ad 4.

Het doorgaan van de huidige wethouders als onderdeel van een minderheidscoalitie is ook een genoemde optie. Daarbij zouden de andere partijen, te weten ABV en LF, hieraan gedoogsteun moeten geven. Voor NLV en Groen Wit is deze optie een mogelijkheid, maar echter niet voor de hand liggend voor de andere twee.

Ad 5.

Dit is een variant op de hierboven genoemde. Hierbij blijven de huidige wethouders zitten, maar wordt er, bijvoorbeeld door een onafhankelijke ondersteuner, gewerkt aan een raadsprogramma dat op steun van alle partijen kan rekenen en gaan de huidige wethouders op basis van dit vastgestelde programma aan een nieuwe bestuursperiode beginnen. Gelet op de relatief kleine onderlinge verschillen moet het haalbaar zijn om op basis van de huidige verkiezingsprogramma's, het beleid van de afgelopen vier jaar en de geconstateerde uitdagingen van de komende tijd een raadsprogramma op hoofdlijnen vast te stellen.

Ad 6

Ook hierbij wordt er, zo mogelijk met behulp van een onafhankelijke ondersteuner gewerkt aan een raadsprogramma dat op steun van alle partijen in de raad kan rekenen. Vervolgens worden hierbij externe wethouders gezocht, welke geen formele nog informele binding hebben met de politieke fracties in de raad. Het presidium zou hierbij als sollicitatiecommissie kunnen functioneren.

Conclusie en Advies

Gelet op de door mij gevoerde gesprekken kom ik tot de conclusie dat de optie waarbij Lijst Fier met Algemeen Belang Vlieland gaat spreken, op dit moment de meeste kans van slagen heeft om te komen tot de vorming van een college van burgemeester en wethouders welke kan bogen op een weliswaar kleine meerderheid in de raad.

Ik merk hierbij op dat ik niet heb gehoord dat de eerste variant (doorstart LF / NLV) definitief geen haalbare kaart is voor de betrokken partijen. Het lijkt mij goed dat men in openbaarheid uitspreekt of men alsnog kans ziet dat dit goed komt. Ik acht de kans hierop niet groot, maar het erkennen naar elkaar toe dat men er gezamenlijk niet uit komt is een eerste stap in het herstel en normaliseren van de verhoudingen. Het over en weer erkennen van een verschil in politiek bedrijven zou daarbij kunnen helpen. Ook is deze openbare positie bepaling van belang voor het ABV om met het volste vertrouwen de gesprekken met Lijst Fier in te gaan.

Alle overige varianten liggen minder voor de hand. In het geval een 'normale meerderheidscoalitie' van Lijst Fier met ABV niet haalbaar is, adviseer ik te kijken of NLV, ABV en GroenWit tot vruchtbare afspraken zouden kunnen komen. Indien ook dat niet slaagt blijft de laatste variant over, een raadsprogramma uitgevoerd door extern aangetrokken wethouders en waarbij het normaliseren van de onderlinge verhoudingen een belangrijk speerpunt zal moeten zijn.

Tot besluit

Ik hoop met bovenstaande advies uw raad van dienst te kunnen zijn geweest. Ik wens u veel succes en wijsheid toe voor de komende raadsperiode!

Johannes Kramer
Informateur